

Seminar

- Tiltak for bærekraftig utvikling

SOK-2011

To ting som lager problemer for
bærekraftig utvikling i Tromsø,
og Norge generelt

1. Cruiseskip

11.6 Utvalgets vurderinger

Utvalget vurderer at det er to effekter av cruise-trafikk som er særlig utfordrende. For det første medfører denne transportformen store klimagass-utslipp, og for det andre er det mange besøkende som går i land på et reisemål samtidig. Utvalget mener at de to problemene må håndteres ulikt. De store klimagassutslippene krever nasjonale grep, mens besøksstrømmene må håndteres lokalt på reisemålet.

Utvalget har ellers merket seg at det er debatt om hvor mye verdiskaping cruisegjester bidrar til på land. Utvalget vurderer at det er et potensial for

<https://www.regjeringen.no/contentassets/1d876bb6e74642908297a9e2bc981118/no/pdfs/nou202320230010000dddpdfs.pdf>

Her i landet er utslippene av helseskadelige svoveldioksid fra cruisetrafikken fem ganger høyere enn fra all annen skipstrafikk langs norskekysten, ifølge studien fra den europeiske organisasjonen Transport & Environment (T&E).

– Luksuriøse cruiseskip er flytende byer som blir drevet av noe av det skitneste drivstoffet som finnes, sier shippingansvarlig Faig Abbasov i organisasjonen i en kommentar til [rapporten](#).

NOx-utslipp kan gi helseplager som astma, og siden cruiseskipene ofte seiler nær land, blir konsekvensene større.

– Nesten alle disse utslippene faller ned på fastlandet, sier shippingansvarlig Abbasov i rapporten.

Uregulert miljøverasting.

Mens flytrafikken, som en del av klimadebatten de senere år, har vært hakkekyllingen i miljøsammenheng, er energiforbruket pr. cruisepassasjer langt høyere enn andre transportmidler. Mens tog slipper ut 18 gram CO₂ pr. passasjer-kilometer og buss 68 gram, slipper fly ut 285 gram – og cruiseskip hele 390 gram. Overrasket? Skipsfart og cruiseturisme er ikke underlagt de samme klimakonvensjoner og krav som transport på landjorden.

<https://www.aftenposteninnsikt.no/verden/cruise-i-oppr-rt-hav>

I 2017 traffikerte 110 cruiseskip i norske farvann. Her fra Geiranger i Møre og Romsdal. (Foto: Paul Kleiven / NTB scanpix)

Cruiseskip er klimaverstinger

Norge er et av landene som er verst rammet av forurensing fra cruiseskip, ifølge en ny studie.

<https://www.forskning.no/fritid-klima-transport/cruiseskip-er-klimaverstinger/1347455>

2. Plast i havet

Mykje frå fiskeria

Gjennom Mareano-prosjektet, har Havforskningsinstituttet kartlagt den norske havbotnen. Dei har observert søppel på 28 prosent av dei 1626 kartlagde stasjonane. Observasjonane deira indikerer at snittmengda med søppel er 200 kg per km². Lokalt langs kysten kan dette stige til nærare 7 tonn per km². Spesielt kysten vest av Ålesund peiker seg negativt ut. Det meste av søppelet kan sporast tilbake til fiskeria, inkludert tapte fiskereiskap. Søppelet samlar seg i botnen av undersjøiske dalar.

Mykje frå «oss»

Eit eksempel på plast på ville vegar, er q-tipsa som dei frivillige plukker opp langs strendene. Dei kjem med kloakken. Sjølv om folk får vite at berre «nummer ein» og «nummer to» skal i toalettet, blir mykje anna spylt ned i klosettskålen.

– Det største problemet er filler, eingongsklutar og våtserviettar. Dei går ikkje i stykker, og heng seg opp i utstyret. Q-tips er velkjent i vår bransje. Vi bereknar at cirka 90 prosent blir fanga opp i renseanlegget, men det kan bli mange q-tips viss ti prosent går gjennom, seier Leif Ydstebø, sjefsingeniør ved Sentralrenseanlegget for Nord-Jæren.

Best å hindre utslepp

Det beste tiltaket mot forsøpling av havet, er å hindre at ny plast hamner der. Hildonen poengterer at fleire land må få på plass gode system for handtering av avfall slik at plasten deira ikkje ender i havet.

I Noreg er utsleppa av mikroplast på rundt 8000 tonn per år.

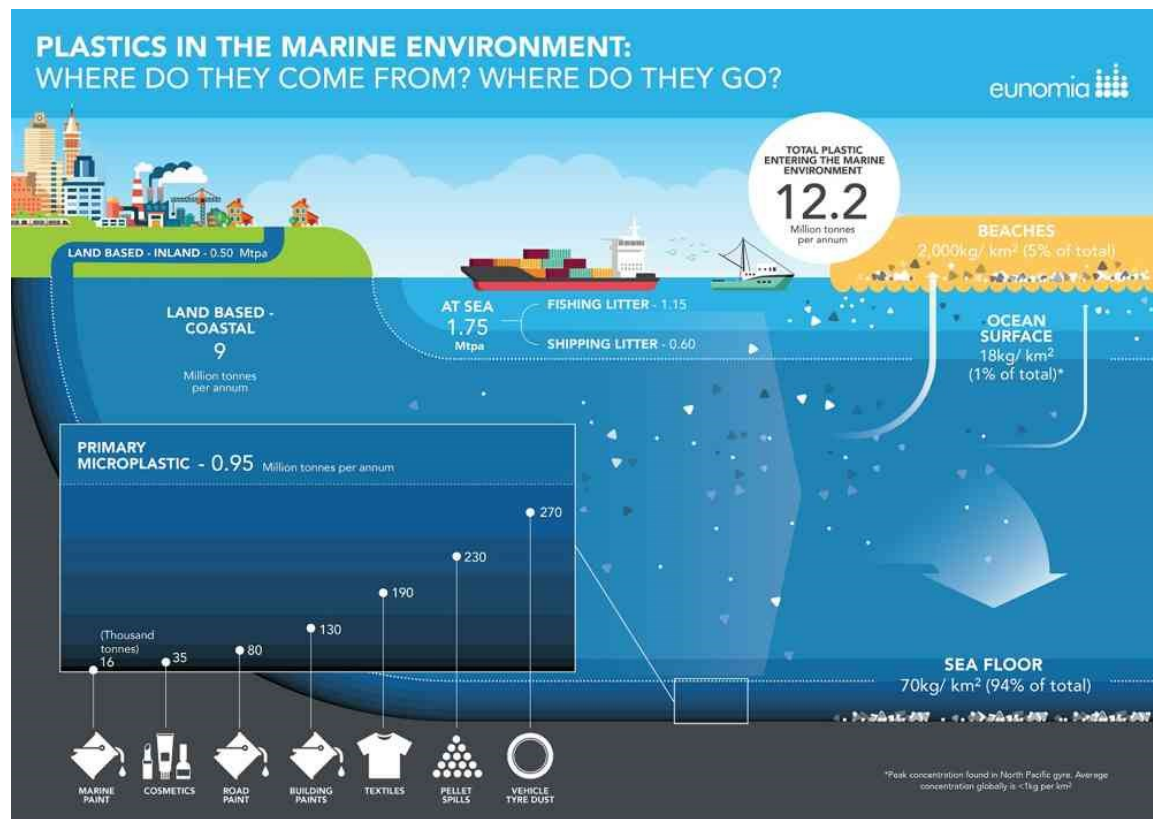
Bildekk og maling er dei største kjeldene. Det er ikkje tal for kor mykje plast samla sett, som hamnar i havet frå Noreg.

<https://www.barentswatch.no/artikler/mest-plast-pa-havbotnen/>

Klærne våre fyller havet med mikroplast

Over 60 prosent av klærne som produseres i dag inneholder plastfibre. Mye av det forsvinner som mikroplast ut i havet. Nå må klærne merkes så folk kan ta bedre miljøvalg, mener Forbrukerrådet.

<https://www.nrk.no/norge/klærne-vare-fyller-havet-med-mikroplast-1.14546787>

Oppgave

1. Velg en av de to fenomenene (du kan også velge et annet problem som du selv identifiserer).
2. På hvilke måter utfordres bærekraften i utviklingen?
 - Tenk på sosiale effekter, miljøeffekter, økonomiske effekter, og kombinasjoner av disse
 - Tenk både på effekter på dagens generasjon og framtidige generasjoner
3. Kan du komme på et tiltak som reduserer de negative effektene?
 - Om du ikke kommer på et tiltak kan du analysere et eksisterende tiltak knyttet til temaet
4. Diskuter effekter (positive og negative) av tiltaket.
 - Prøv å inkludere effekter utenom den sektoren som blir direkte påvirket.